

ного задания, данного обучающим, в коммуникативную задачу (индивидуальную цель) для обучаемого. Степень принятия цели как одно из внутренних условий успешного решения коммуникативной задачи, по мнению многих авторов, определяется критичностью и внушаемостью субъекта.

Чтобы внушающее воздействие было более эффективным, в формулировку требования необходимо включить аргументацию в виде эмоционально-логического обоснования его принятия и достижения.

Наличие положительной априорной оценки дает дополнительный стимул для выполнения задания. Испытуемый не прекращает работу, как в случае с отрицательной априорной оценкой, а движется дальше, выполняет задание, действует. Обнаружив ошибку, он легче ее исправляет и достигает намеченной цели.

Что касается исключения критики, то, несомненно, она должна быть минимальной, особенно на начальном этапе. Исправлять ошибки можно, например, так, как предлагал Г. Пальмер, переспрашивая и тактично подсказывая правильный вариант. Переход количества в качество, безусловно, имеет место там, где обучаемому дают возможность свободно излагать свои мысли, даже если при этом он допускает ошибки. Этот процесс можно наблюдать в группах интенсивного обучения иностранному языку.

Возвращаясь к проблеме критичности и внушаемости, еще раз подчеркнем, что она имеет большое значение для обучения иноязычному речевому общению. Снижение критичности обучаемого по отношению к собственному высказыванию и высказываниям других людей и повышение внушаемости по отношению к собственным целям и целям-требованиям, формируемым извне педагогом, являются мощным средством повышения эффективности обучения.

ДЫНАМІКА ПЕРААДОЛЕННЯ ПСІХАЛАГІЧНЫХ БАР'ЕРАЎ У РАЗМОВЕ НА ЗАМЕЖНОЙ МОВЕ

Дзятчык М. І., Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Асноўная мэта, дзеля якой мы вучым замежную мову, — гэта камунікацыя з іншымі людзьмі, абмен вопытам і ведамі. Аднак, хоць мы і надзелены дарам мовы, далёка не заўсёды можам адэкватна яго выкарыстоўваць. Маецца на ўвазе сама сутнасць інфармацыі, якую мы хочам перадаць суразмоўцу, ці форма яе падачы.

Пры спробе выкарыстоўваць замежную мову на практыцы часам нават у самага балбатлівага чалавека знікае голас, пацеюць далоні, блытаюцца думкі і забываюцца нават самыя простыя словы.

Як жа пераадолець гэты бар'ер?

Часцей за ўсё страх маўленьня тлумачаць псіхалагічнымі асаблівасцямі чалавека: маўляў, ёсць інтраверты і экстраверты, вось першым нават зносіны на роднай мове даюцца нялёгка, што ўжо казаць аб замежнай. Не будзем спрачацца з псіхалагамі і даказваць, што адзін і той жа чалавек у розных кампаніях можа выяўляць сябе зусім пазнаму...

Адзначым толькі тое, што ў вывучэнні замежных моў са страхам што-небудзь сказаць не так сутыкаюцца практычна ўсё. І нават той, хто вельмі добра валодае замежнай мовай, асцерагаецца зрабіць памылку, падвергнуцца крытыцы, пададацца смешным...

Нашы страхі яшчэ моцна сядзяць у нас і тармозяць наша развіццё. Аднак, калі прапанаваць навучэнцу выказаць сваё меркаванне па тэме, якая яго жыва цікавіць, справакаваць жаданне спрачацца і зкрануць сюжэт, да якога ён не абьякавы, жаданне пераканаць суразмоўцу пераважае ўсе ўнутраныя бар'еры. І тут асабліва роля ўскладаецца на «мадэратара», гэта можа быць або носьбіт мовы ці дасведчаны выкладчык, які добра валодае замежнай мовай і можа прапанаваць стратэгіі хуткага пошуку патрэбных слоў ці канструкцый.

Размаўляючы на замежнай мове, мы не можам выкарыстоўваць толькі тыя словы, якія ўжо нам знаёмыя. Безьходзіць бокам пакуль яшчэ невядомыя выразы нам перашкадае ўнутраны дыялог на роднай мове. І пазбавіцца ад яго няк не атрымаецца, хіба што на некаторы час крыху захапіцца сэнсам самой гутаркі. А далей «жангляваць» ужо

адкладзенымі ў памяці лексічнымі адзінкамі, смела ўжываць «інтэрлексы», хай яны нават першапачаткова будуць фанетычна адрознівацца ад ладу вывучаемай мовы, вас зразумеюць і падпрацяць, а камунікацыя усё адно адбудзецца. Не сакрэт, што ў наш час асноўная маса моладзі ў той ці іншай ступені валодае ангельскай мовай. Але варта перасцерагчы ад спробаў «сысці ў інгліш» пры размове з носьбітам іншай мовы.

Так, знікне псіхалагічны дыскамфорт, бо ангельская «не родная» для абодвух суразмоўцаў, але адначасова і сама размова, і зносіны стануць больш павярхоўнымі, «сурагатнымі», не адлюстроўваючы ваш унутраны далягляд.

Не так даўно на кафедры раманскіх моў для развіцця моўных навываў студэнтаў быў створаны франкафонны дыскусійны клуб. Першапачаткова ён быў задуманы як магчымасць не страціць навыкі маўлення для тых нешматлікіх студэнтаў, хто вывучаў французскую мову ў якасці першай замежнай у школах, гімназіях і ліцэях, а паступіўшы ў БДУ на ФМА, сутыкнуўся з аб'ектыўнай неабходнасцю вывучаць англійскую як першую мову. Але парадаксальным чынам сталася, што англафоны, якія толькі пачалі вывучаць французскую, апынуўшыся ва ўмовах ажыўленай дыскусіі, вельмі хутка пачынаюць авалодваць новай для іх мовай, павышаюцца зацікаўленасць, паступова сыходзіць скванасць, а гэта, уласна кажучы, і ёсць мэта любога навучання. Абыходзіць бокам новыя выразы нам перашкаджае ўнутраны дыялог на роднай мове. І пазбавіцца ад яго ніяк не атрымліваецца, хіба што на некаторы час крыху захапіцца сэнсам самой гутаркі.

Як дапамагчы які навучаецца дасягнуць найлепшых вынікаў у камунікацыі?

Універсальнага спосабу, на жаль, няма. Але мы адзначым некаторыя пункты, якія, варта давесці да ведама навучэнца і, несумненна, будуць карысныя ўсім.

1. Адэкватна ацэньвайце свой моўнай ўзровень. Але і камплексаваць не варта. Калі вы толькі пачалі вучыць мову, не чакайце ад сябе шыкоўных маналогаў на філасофскія тэмы. Таму варта пастаянна займацца мовай, назапашваць слоўнікавы запас і трэніраваць граматыку.

2. Гаварэнне таксама трэба практыкаваць. Рэгулярна. Калі на першым часе вы саромеецеся выходзіць на сувязь з носьбітам мовы, размаўляйце перад люстэркам, запісвайце сябе на дыктафон ці відэакамеру. Апошнія два варыянты добрыя яшчэ тым, што праслухаўшы запіс, вы зможаце лепш зразумець, над чым яшчэ варта папрацаваць.

3. Знайдзіце сабе тандэм-партнёра, з якім у вас ёсць агульныя інтарэсы. Так у вас будзе больш агульных тэм для размоў і паразуменне.

4. Падчас навучання завучаць цэлыя фразы. Менавіта на гэтым пабудаваная сістэма навучання. Вывучаныя ў кантэксце словы хутчэй трапляюць у доўгатэрміновую памяць, а за кошт гэтага ў гутарцы будуць усплываць у розуме ў патрэбны час.

5. Дазвольце сабе рабіць памылкі. Размаўляючы на роднай мове, мы нават не заўважаем як шмат памылак — граматычных і лагічных — мы здзяйсняем. Але калі гэта не суправаджаецца крытыкай з боку суразмоўцы, то і прычын для з'яўлення якога-небудзь псіхалагічнага блока няма.

О ПРЕОДОЛЕНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ БАРЬЕРОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Долидович О. В., Литвиненко О. Л., Белорусский государственный университет

Такой многогранный процесс как обучение иностранному языку предполагает не только овладение иноязычной компетенцией, но и развитие коммуникативной гибкости, психологической готовности применять язык в различных жизненных ситуациях, верить в свои силы и способности, не бояться ошибок и неудач, т. е. преодолевать определенные психологические барьеры.

Можно определить основные факторы, под влиянием которых появляются психологические барьеры при изучении иностранного языка:

— индивидуальные свойства внимания, продуктивность долговременной, кратковременной, оперативной памяти, уровень сформированности языковых механизмов и смыслового запоминания;